

**ประสิทธิภาพบทบาทภาวะผู้นำท้องถิ่นในยุคไทยแลนด์ 4.0
ของอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์**
**Performance of Local Leadership Roles in the Thailand 4.0 Era
in Khao Kho District of Phetchabun Province**

ชญญภัทร นกมัน

Chanyaphat Nokmun

อาจารย์ประจำสาขาวิชาการจัดการทรัพยากรมนุษย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

Corresponding author E-mail: snooker.us@gmail.com

Received: December 25, 2020; Revised: September 21, 2021; Accepted: September 29, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงปริมาณครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลัก คือ 1) ศึกษาสภาพทั่วไปของผู้นำท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลตำบล ในพื้นที่อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ และ 2) ศึกษาความคิดเห็นของผู้นำท้องถิ่นเกี่ยวกับประสิทธิภาพบทบาทภาวะผู้นำท้องถิ่นในยุค Thailand 4.0 อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือผู้นำท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล 4 แห่ง และเทศบาลตำบล 1 แห่ง ที่ดูแล 72 หมู่บ้านในพื้นที่อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 144 คน ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จากสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและสมาชิกเทศบาลตำบล อย่างน้อยจำนวน 1 คน จากแต่ละหมู่บ้าน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 2 ใน 3 จากประชากรทั้งหมด จำนวน 100 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลคือแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 100 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 59 อายุที่พบมากที่สุดอยู่ในช่วงระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 60.00 มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นพบมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.00 มีอาชีพนักการเมืองท้องถิ่นมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 65.00 มีรายได้ในช่วง 10,001-15,000 บาท มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 64.00 และเป็นผู้นำท้องถิ่นในเขตพื้นที่การปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาค้อมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.00 ขณะที่ประสิทธิภาพบทบาทภาวะผู้นำท้องถิ่นในยุค Thailand 4.0 อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.53$, S.D. = .17) ผู้นำท้องถิ่นในยุคไทยแลนด์ 4.0 นั้นจำเป็นที่จะต้องใช้ภาวะผู้นำในการบริหารให้เหมาะสมกับลักษณะขององค์กร และปัญหาที่เกิดขึ้นในเขตท้องถิ่น ประยุกต์หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (Good Governance) ในการสร้างค่านิยมให้กับผู้นำ

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพ ภาวะผู้นำ บทบาท ไทยแลนด์ 4.0

Abstract

This current quantitative research aimed to 1) discover the general conditions of the local leaders of the sub-district administrative organizations and sub-district municipality in Khao Kho district of Phetchabun province and 2) examine the local leaders' opinions toward the efficiency of local leadership roles in the Thailand 4.0 Era in Khao Kho district of Phetchabun province. The population used for the research was 144 council members of 4 sub-district administrative organizations and 1 sub-district municipality undertaking 72 villages in Khao Kho district of Phetchabun province. In addition to sampling, the purposive method was applied by selecting at least one council member of the sub-district administrative organizations and the

sub-district municipality from each village; as a result, the sample size is 100 people, or two-thirds of the total population. The instrument created to collect data was a 5-points scale questionnaire; then, the collected data was analyzed through descriptive statistics which were frequency, percentage, mean, and standard deviation. The results showed that the majority of the 100 respondents were male (59%), were in a range of 41-50 years old (60%), graduated from lower secondary school (43%), worked as local political officials (65%), earned a monthly income of 10,001-15,000 baht (64%), and performed the duty as local leaders in Khao Kho Sub-district Administrative Organization (34%); meanwhile, the overall level of the performance of local leadership roles in the Thailand 4.0 Era in Khao Kho District of Phetchabun Province was highest ($\bar{x} = 4.53$, S.D.= .17). The local leaders in Thailand's 4.0 era must use leadership in management to suit the nature of the organization and the problems that arise in the local area, as well as apply good governance principles to instill values in the leaders.

Keywords: Performance, Leadership, Roles, Thailand 4.0

บทนำ

ในยุค Thailand 4.0 เป็นยุคของการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นพลวัต ผู้นำท้องถิ่นจึงมีบทบาทอย่างมากในการบริหารจัดการดำเนินงานภารกิจของท้องถิ่นในการพัฒนาระบบบริหารการจัดการ ผู้นำท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการทำงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในยุคปัจจุบัน คุณลักษณะของผู้นำที่ประสบความสำเร็จในยุค 4.0 ไม่ได้ต่างจากผู้นำในอดีต แต่ก็มีคุณลักษณะที่ประการที่โดดเด่นออกมาสำหรับยุคปัจจุบัน ประกอบด้วย 1. ความถ่อมตัวหรือ Humble 2. การปรับตัว หรือ Adaptable 3. มีวิสัยทัศน์ หรือ Visionary และ 4. การมีส่วนร่วม หรือ Engaged (พสุ เดชะรินทร์, 2560) นอกเหนือจากคุณลักษณะที่สำคัญทั้งสี่ประการข้างต้นแล้ว ผู้นำในยุค 4.0 ยังจะต้องมีพฤติกรรมที่สำคัญอีกสามประการที่ส่งเสริมให้สามารถบริหารงานในสภาพแวดล้อมที่ Disrupt อยู่ตลอดเวลา ได้แก่- Hyperawareness หรือการที่ไม่หยุดที่จะติดตามการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกองค์กรตลอดเวลา เพื่อแสวงหาโอกาสและปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น- Making Informed Decisions หรือการใช้ข้อมูลและข่าวสารต่าง ๆ ในการตัดสินใจ ทำให้การตัดสินใจต่าง ๆ มาจากข้อเท็จจริง Executing at Speed หรือ การเคลื่อนไหวและตัดสินใจที่รวดเร็ว โดยให้ความสำคัญกับความเร็วกว่าความสมบูรณ์

การเป็นผู้นำในยุค 4.0 เปรียบเสมือนการเป็นผู้นำที่ยืนบนจุดที่สูงที่สุดแล้วกลับสู่สามัญ เนื่องจากผู้นำในอดีตเริ่มต้นการเป็นผู้นำที่คอยบังคับบัญชา เป็นยุคของการชี้แจงสั่งการ โดยใช้ทักษะของผู้นำที่คล้ายกับทหารและบทบาทของผู้นำจะมีลักษณะเป็นผู้บริหารจัดการคล้ายกับมุมมองของ MBA ที่มีการวางแผน การบริหาร การนำเสนอผลงาน การคิดเชิงวิเคราะห์ และการจะชี้วัดถึงความเป็นผู้นำที่ดีมีความสามารถในอดีต ก็ต้องไปดูที่ผู้ตามว่าคิดเหมือนผู้นำหรือไม่ ซึ่งนิยามที่ว่านี้มีมานานพอสมควรบทบาทของผู้นำที่ดีในยุค 4.0 เอกมกมล เพ็ชรวงษ์ และคณะ (2561, น. 935) กล่าวว่าเนื่องจากเป็นยุคของการบริหารจัดการคนให้ดูแลคน เป็นเรื่องของความเชื่อในความเป็นมนุษย์ และคุณค่าที่มีอยู่ในตัวทุกคน (Human Being) นั่นเพราะ 4.0 คือยุคของนวัตกรรมและโลกที่ทันสมัยในการประยุกต์ Digital Life ผนวกกับนวัตกรรมอันทรงคุณค่า ที่แต่ละองค์กรต้องสร้างมาเพื่อให้มีลักษณะเฉพาะและแตกต่างอย่างยั่งยืน กอปรกับในปัจจุบันพบว่ามีปัญหาใหม่ท้าทายมากมาย ทำให้บทบาทผู้นำเพิ่มความซับซ้อน ผู้นำในอนาคตจำเป็นต้องมีทักษะใหม่เพิ่มขึ้น เพราะมีปัจจัยภายนอกหลายประการ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้คุณสมบัติของผู้นำเปลี่ยนไป เพราะเป็นเรื่องที่กลับมาใกล้ตัวมาก บทบาทของผู้นำยุค 4.0 นิยามให้ “ผู้นำต้องเปลี่ยนเป็นผู้อำนวยหมายถึง ผู้อำนวยกรเรียนรู้หรือคอยอำนวยความสะดวกในทุก ๆ เรื่อง เพื่อให้คนทำงานสามารถอยู่ได้ด้วยตัวเอง” (สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์, 2549, น. 12) ยุค 4.0 ผู้นำจะต้องคอยส่งเสริมและอำนวยความสะดวกจัดการตัวเอง (Self-

Organization) ซึ่งเชื่อมโยงไปกับวิถีของคนยุค 4.0 อย่างชัดเจน ส่วนในแง่ของ HR 4.0 ก็จะมีมองไปที่การเชื่อกันคุณค่าของคน (Personal Value) ศรัทธาในคุณค่าที่มีอยู่ในตัวทุกคน เชื่อว่าทุกคนสามารถดูแลและจัดการตัวเองได้ ก่อเกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ ได้ด้วยตัวเองเช่นเดียวกัน

อนึ่งในการศึกษาวิจัยระหว่างปี ค.ศ. 1904-1948 จำนวน 124 เรื่อง ของสต็อกคิลล์ (Stogdill, 1974, p. 74-75) พบว่าคุณลักษณะที่สอดคล้องกับความเป็นผู้นำในฐานะผู้ใช้ความสามารถของตนให้ผู้อื่น ปฏิบัติภารกิจได้ บรรลุเป้าหมายนั้นตรงตามสมมติฐาน ได้แก่ ความเฉลียวฉลาด ความรู้สึกไวในการรับรู้ต่อความต้องการของผู้อื่น ความเข้าใจในงาน ความคิดริเริ่ม ความอดทนต่อการแก้ปัญหาต่าง ๆ มีความมั่นใจในตนเอง ต้องการแสวงหางานรับผิดชอบ และต้องการอยู่ในฐานะที่มีอำนาจและการควบคุม สอดคล้องกับข้อสรุปสั้น ๆ ของพระครูโกศลธรรมานุสิฐ และคณะ (2562, น. 87) ที่ว่าผู้นำที่พึงประสงค์ในยุคโลกาภิวัตน์ต้องดำเนินการตามหลักครองตน ครองคน ครองงาน จึงจะเป็นผู้นำที่ได้การยอมรับนับถือและศรัทธาของบุคคลต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร อย่างไรก็ตาม สต็อกคิลล์ (Stogdill, 1974) อ้างว่าการใช้คุณลักษณะแต่ละชนิดมากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับสถานการณ์ ผลวิจัยเหล่านี้ไม่สามารถระบุคุณลักษณะที่จำเป็น หรือให้ความแน่นอนว่าองค์ประกอบใดจะพาให้ผู้นำประสบความสำเร็จ ในมุมมองของการศึกษาขององค์ประกอบของผู้นำที่เหมาะสมสำหรับไทยแลนด์ 4.0

ในพื้นที่อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งเป็นพื้นที่เป้าหมายในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ยังไม่เคยมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับบทบาทคุณลักษณะของความเป็นผู้นำที่ประสบความสำเร็จในยุคไทยแลนด์ 4.0 มาก่อน ประเด็นด้านการจัดการภาครัฐหรือการบริหารทรัพยากรบุคคลที่ปรากฏให้เห็น เช่น การจัดการจัดภาครัฐแนวใหม่เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ (สุภัทธานีย์ ขุนสิงห์สกุล, 2562) และปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานราชการของฝ่ายกองช่างในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ (พิศุทธิ์ บัวเปรม, 2562) อย่างไรก็ตามประเด็นการวิจัยที่คล้ายคลึงกับหัวข้อที่กำลังศึกษาอยู่นี้มีปรากฏให้เห็นในพื้นที่อื่น ๆ และมีผลการวิจัยเป็นที่ประจักษ์ เช่น การศึกษาเรื่องผู้นำในยุคการเปลี่ยนแปลงของสุพรรณบุรี (วัชรเกตุ, 2554, น. 44) พบว่าผู้นำในยุค 4.0 ต้องทำหน้าที่เป็นผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง 10 ประการ ได้แก่ เป็นผู้นำ เป็นผู้มีความฉลาดทางอารมณ์ เป็นผู้มีความสามารถ เป็นนักพัฒนาเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นผู้มีความรับผิดชอบ เป็นผู้ให้บริการ เป็นผู้มีความซื่อสัตย์ เป็นผู้สร้างแรงบันดาลใจ และเป็นผู้มีบุคลิกภาพที่ดี ขณะผลการศึกษาวิจัยเรื่องภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพในยุค Thailand 4.0 กรณีศึกษาจังหวัดขอนแก่นของชัยธวัช เนียมศิริ (2561, น. 81-89) พบว่าคุณลักษณะทั่วไปของภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก (4.42) และความคิดเห็นเกี่ยวกับทัศนคติ และธรรมาภิบาลของภาวะผู้นำโดยรวมอยู่ในระดับมาก (4.54) และความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพในยุค Thailand 4.0 โดยรวมอยู่ในระดับ (4.34) อย่างไรก็ตามผู้วิจัยได้อภิปรายไว้อย่างน่าสนใจว่าภาวะผู้นำของ ผู้บริหารที่พึงประสงค์อยู่ในระดับสูงสุดคือ มีคุณธรรมและจริยธรรม แต่ในความเป็นจริงในปัจจุบันระดับภาวะผู้นำ ของผู้บริหารอยู่ในระดับสูงสุดคือ ความสามารถในการปรับตัวและความยืดหยุ่น ในทางตรงกันข้ามตามความคิดเห็นของผู้บริหารระดับสูง กลับมองว่าระดับภาวะผู้นำของผู้บริหาร ที่พึงประสงค์อยู่ในระดับสูงสุดคือ ความเป็นผู้นำ แต่ความเป็นจริงในปัจจุบันภาวะผู้นำของผู้บริหาร ที่อยู่ในระดับสูงสุดคือ คุณธรรม และจริยธรรม

จากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งเสริมให้ผู้นำมีบทบาทคุณลักษณะของความเป็นผู้นำที่ประสบความสำเร็จในยุคไทยแลนด์ 4.0 โดยเฉพาะพื้นที่อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อให้รู้ถึงปัจจัยส่วนบุคคลด้านต่าง ๆ ว่ามีผลต่อภาวะผู้นำ การใช้หลักธรรมาภิบาล และความทันสมัยหรือไม่ จักเป็นประโยชน์ต่อการมองและกำหนดนโยบายพัฒนาส่งเสริมบทบาทผู้นำท้องถิ่นที่พึงประสงค์มีคุณลักษณะที่ก่อให้เกิดความสำเร็จในพื้นที่ปกครอง จนสามารถขับเคลื่อนงานในภารกิจเพื่อท้องถิ่นและแก้ไขปัญหาปากท้องพี่น้องประชาชนและเศรษฐกิจชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของผู้นำท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลตำบล ในพื้นที่อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์

2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้นำท้องถิ่นเกี่ยวกับประสิทธิภาพพบปะทบทวนภาวะผู้นำท้องถิ่นในยุค Thailand 4.0 อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

โรบบินส์ (Robbins, 1994, p. 356) กล่าวถึงผู้นำที่มีวิสัยทัศน์มีความคิดริเริ่ม ต้องประกอบด้วยปัจจัยสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ ความซื่อตรง (Integrity) ความสามารถ (Competence) ความสม่ำเสมอ (Consistency) ความจงรักภักดี (Loyalty) และการเปิดเผย (Openness) ขณะที่สต็อกดิลล์ (Stogdill, 1974, p. 74-75) ได้แบ่งลักษณะและทักษะของผู้นำไว้ 5 ด้าน ได้แก่ ความสามารถ (Capacity) สัมฤทธิ์ผล (Achievement) ความรับผิดชอบ (Responsibility) การมีส่วนร่วม (Participation) และสถานภาพ (Status) ขณะที่ยูก์ (Yukl, 1989, p. 106) ได้จำแนกคุณลักษณะของภาวะผู้นำออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ แบบมุ่งงาน (Task-oriented) แบบมุ่งความสัมพันธ์ (Relation-oriented) และแบบมุ่งการเปลี่ยนแปลง (Change-oriented)

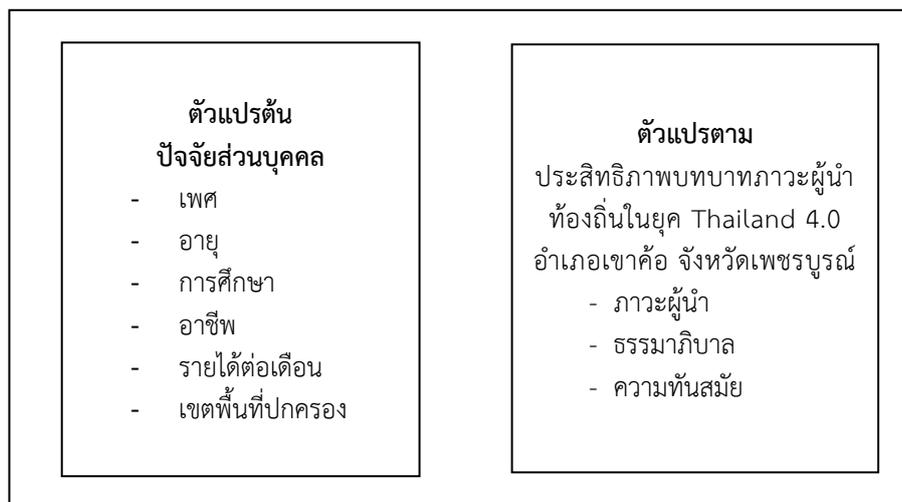
พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2545 มาตรา 3/1 กำหนดแบบแผนการปฏิบัติราชการ ที่ทำให้เกิด การบริหารบ้านเมืองที่ดีโดยให้ตราพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 เพื่อให้มีผลเป็น “บทบังคับ” ให้ทุก ส่วนราชการกำหนดเป้าหมายและวิธีการในการดำเนินการ เพื่อการบริหารราชการที่ดี ซึ่งสุเมธ แสงนันทนวล (2552, น.10, น. 27-28) กล่าวว่าการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีหรือองค์การที่ดี (Good Governance) นั้นควรเน้นการมีส่วนร่วม (Participation) นิติธรรม (Rule of Law) ความโปร่งใส (Transparency) การตอบสนอง (Responsiveness) การมุ่งเน้นฉันทามติ (Consensus-Oriented) ความเสมอภาค (Equity) ประสิทธิภาพและประสิทธิภาพ (Effectiveness and Efficiency) ภาวะรับผิดชอบ (Accountability) และวิสัยทัศน์เชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Vision) เช่นเดียวกับพิชญ์ณัฐา พรหมศิลป์ และคณะ (2558, น. 155-156) ที่เน้นย้ำว่าผู้นำท้องถิ่นต้องมีบทบาทในการขับเคลื่อนธรรมาภิบาล การบริหารงานที่ดีมีประสิทธิภาพสูงสามารถพัฒนาคน ชุมชน และสังคมในท้องถิ่นได้อย่างต่อเนื่องเนื่อง ต้องอาศัยการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล 6 หลัก ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

มยุรี วรรณสกุลเจริญ และอุทัย เลหาวิเชียร (2562, น. 60) และวรินทร์ทิพย์ กำลังแพทย์ (2561, น. 209) กล่าวว่าภาวะผู้นำคือประสิทธิภาพข้อแรกๆ ที่ผู้วิจัยต้องทำการศึกษาหากเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานงานในองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ขณะที่สุเมธ แสงนันทนวล (2552, น. 10, 26) กล่าวว่าภาวะผู้นำกับธรรมาภิบาลจำเป็นอย่างยิ่งในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้นำนั้นต้องรู้จักปรับตัวตามสถานการณ์ เข้าใจในการเปลี่ยนแปลงในโลกในยุคโลกาภิวัตน์ และพร้อมที่จําผู้นำผู้อื่นให้ปรับตัวตาม อย่างที่เรียกว่า “เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง” และมนัญญา ทยานานุกัณฑ์ (2553) ได้เน้นย้ำว่าผู้นำที่มีความทันสมัยต้องสามารถนำพาองค์กรไปสู่การเปลี่ยนแปลงได้ ต้องช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการทำงานให้แก่องค์กร พัฒนาองค์กรไปในทิศทางที่ต้องการตอบสนองความต้องการของคนในองค์กร และมุ่งสู่การบรรลุเป้าหมายขององค์กรในที่สุด นำพาการเปลี่ยนแปลงจากภายในและภายนอก ขณะที่ทวิสันต์ วิชัยวงษ์ และยุภาพร ยุภาศ (2562, น. 668-669) กล่าวว่าภาวะผู้นำยุคใหม่และทักษะในการบริหารงานในองค์กรนั้น ต้องสามารถสื่อสารในองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ ผสานกับการใช้ระบบข้อมูลสำคัญต่างๆ ทั้งจากภายในและภายนอกองค์กรเพื่อการบริหารและการตัดสินใจ และนฤมล จิตรเอื้อ และคณะ (2560, น. 1751) เสริมว่าผู้นำที่ทันสมัยควรนำเครือข่ายเทคโนโลยี และเครื่องมือต่าง ๆ เข้ามาจัดการความรู้ เพิ่มพูนความรู้ และสนับสนุนให้บุคลากรในองค์กรมีความรู้ เกิดการแลกเปลี่ยนหรือถ่ายทอดความรู้ระหว่างกัน มีการวางระบบและสร้างฐานข้อมูลแบบออนไลน์ มีการส่งเสริมให้มีการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ พัฒนาองค์การให้เป็นองค์การแบบอัตโนมัติ กล่าวโดยสรุปคือประสิทธิภาพพบปะทบทวนภาวะผู้นำในยุคไทยแลนด์ 4.0 ควรประกอบด้วยความเป็นผู้นำหรือภาวะผู้นำ มีประประยุคที่ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารองค์กร ตลอดจนใช้ข้อมูลสารสนเทศและระบบการจัดการข้อมูลเพื่อการตัดสินใจมาเป็นส่วนหนึ่งในการบริหารงาน ดึงและใช้ศักยภาพทั้งภายในและภายนอกองค์กร

สัญญา เคนาภูมิ (2557, น. 33) กล่าวว่าบทบาทผู้บริหารท้องถิ่นในศตวรรษที่ 21 ที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลการบริหารจัดการท้องถิ่น 3 ใน 6 ที่ควรมีคือ บทบาทการนำอย่างมีประสิทธิภาพ บทบาทนักบริหารมืออาชีพ และบทบาทในการขับเคลื่อนธรรมาภิบาล ทั้งนี้พรชัย เจตมาาน (2561) กล่าวว่าทักษะของภาวะผู้นำศตวรรษที่ 21: ไทยแลนด์ 4.0 ที่จะประสบความสำเร็จและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร ต้องประกอบด้วย การสร้างทีมงานที่มีประสิทธิผลสูง (Highly Effective Team Building) การแก้ปัญหา (Problem Solving) การวางแผน (Planning Project) การกำกับ การปฏิบัติงาน (Performance Monitoring) และการสื่อสารที่ดี (Communication and Climate set) การสร้างสัมพันธ์ (Relationship Building up) และการสอนงาน (Coaching) การสร้างสังคม (Social) และการตัดสินใจ (Decision Making) การกระตุ้นใจ (Motivational) การคิดเชิงสะท้อน (Reflective Thinking) และการจัดการตนเอง (Self-Management) การใช้เทคโนโลยี (Technological) การเรียนการสอน (Pedagogical) รวมทั้งความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence) ตลอดจน การบริหารที่ยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ (Administration and Flexibly Adapted to the Situation)

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

จากการศึกษารวบรวมทั้งด้านแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น ผู้วิจัยได้สรุปและกำหนดประสิทธิภาพบทบาทภาวะผู้นำท้องถิ่นในยุค Thailand 4.0 อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ เลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยการลงพื้นที่เพื่อศึกษาเก็บข้อมูลพื้นฐานและประเมินระดับความคิดเห็นของผู้นำท้องถิ่นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อบทบาทคุณลักษณะของความเป็นผู้นำท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลตำบล ในพื้นที่อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือผู้นำท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลตำบลทั้ง 5 แห่ง ที่ดูแล 72 หมู่บ้านในพื้นที่อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 144 คน ได้แก่ เทศบาลตำบลแคมป์สน องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งสมอ องค์การบริหารส่วนตำบลเขาค้อ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแม่เฒ่า และองค์การบริหารส่วนตำบลเข็กน้อย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลตำบล โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (อนุวัติ คุณแก้ว, 2562, น. 49) โดยพิจารณาจากการตัดสินใจของผู้วิจัยเอง จากการทำหน้าที่ของตัวอย่างในฐานะสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาลตำบล มีภูมิลำเนาและการประกอบอาชีพอยู่ในพื้นที่ อย่างน้อย 1 คน จากแต่ละหมู่บ้าน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 2 ใน 3 ของประชากรที่ศึกษา จำนวน 100 คน

ตัวแปร

ตัวแปรต้นที่ศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และเขตพื้นที่ปกครอง

ตัวแปรตามที่ศึกษา คือความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อบทบาทคุณลักษณะของความเป็นผู้นำยุคไทยแลนด์ 4.0 ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำ ด้านธรรมาภิบาล และด้านความทันสมัย

เครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (5 points scale questionnaire) ซึ่งประกอบไปด้วยตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถามทั่วไป จำนวน 6 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และเขตพื้นที่ปกครอง ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับบทบาทคุณลักษณะผู้นำยุค 4.0 ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำ ด้านธรรมาภิบาล และด้านความทันสมัย และตอนที่ 3 คำถามที่เกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ทั้งนี้ข้อคำถามในแบบสอบถามมีค่าความเที่ยงตรง (IOC) ระหว่าง 0.50-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .84

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำหนังสือถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลตำบลทั้ง 5 แห่ง เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลงานวิจัยในพื้นที่ และอธิบายวัตถุประสงค์การวิจัย วิธีการเก็บข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ตลอดจนสร้างความมั่นใจในการรักษาข้อมูล จากการเป็นโครงการวิจัยที่ผ่านการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ หลังจากนั้นลงพื้นที่เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง โดยการแจกแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า พร้อมทั้งตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนของแบบสอบถามทุกฉบับด้วยตนเอง เพื่อนำไปวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยใช้สถิติพรรณนาวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล โดยนำเสนอในรูปแบบตาราง ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประกอบคำบรรยาย

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องประสิทธิภาพบทบาทภาวะผู้นำท้องถิ่นในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ สรุปผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ได้ดังนี้

1. สภาพทั่วไปของของผู้นำท้องถิ่นในยุคไทยแลนด์ 4.0 อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์

ด้านเพศ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 59.0 และเพศหญิง จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 41.0 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	59	59.00
หญิง	41	41.00
รวม	100	100.00

วารสารราชภัฏเพชรบูรณ์ ปีที่ 23 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2564

ด้านอายุ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 41-50 ปี จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 รองลงมา อยู่ในช่วง 31-40 ปี จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 31.00 และมากกว่า 50 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 9.00 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ

ช่วงอายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
31-40 ปี	31	31.00
41-50 ปี	60	60.00
มากกว่า 50 ปี	9	9.00
รวม	100	100.00

ด้านการศึกษา พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 43.00 รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 37.00 ระดับประถมศึกษา จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 19.00 และระดับปริญญาตรี มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.00 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประถมศึกษา	19	19.00
มัธยมศึกษาตอนต้น	43	43.00
มัธยมศึกษาตอนปลาย	37	37.00
ปริญญาตรี	1	1.00
รวม	100	100.00

ด้านอาชีพ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพพนักงานเมืองท้องถิ่น จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 65.00 รองลงมาอาชีพธุรกิจส่วนตัว จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 19.00 อาชีพลูกจ้าง มีจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 12.00 และอาชีพเกษตรกร จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 4.00 ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เกษตรกร	4	4.00
พนักงานเมืองท้องถิ่น	65	65.00
ลูกจ้าง	12	12.00
ธุรกิจส่วนตัว	19	19.00
รวม	100	100.00

ด้านรายได้ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนอยู่ในช่วง 10,000-15,000 บาท จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 64.00 รองลงมา มีรายได้ต่อเดือนอยู่ในช่วง 15,001-20,000 บาท มีจำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 34.00 และมีรายได้ต่อเดือนอยู่ในช่วง 20,001-25,000 บาท มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.00 ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามรายได้

รายได้ต่อเดือน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
10,000-15,000 บาท	64	64.00
15,001-20,000 บาท	34	34.00
20,001-25,000 บาท	2	2.00
รวม	100	100.00

ด้านเขตพื้นที่ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในเขตพื้นที่การปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาค้อ มีจำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 34.00 รองลงมาองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งสมอ มีจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 23.00 องค์การบริหารส่วนตำบลเข็กน้อย มีจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 22.00 องค์การบริหารส่วนตำบลแคมป์สน มีจำนวน 11 คน และองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแม่นา มีจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเขตพื้นที่ปกครอง

เขตพื้นที่ปกครอง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
แคมป์สน	11	11.00
ทุ่งสมอ	23	23.00
เขาค้อ	34	34.00
หนองแม่นา	10	10.00
เข็กน้อย	22	22.00
รวม	100	100.00

2. ประสิทธิภาพบทบาทภาวะผู้นำท้องถิ่นในยุค Thailand 4.0 อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์

จากการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพบทบาทภาวะผู้นำท้องถิ่นในยุค Thailand 4.0 อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.53$, S.D. = .17) ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิภาพบทบาทภาวะผู้นำท้องถิ่นในยุค Thailand 4.0 อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์

ประสิทธิภาพบทบาทภาวะผู้นำท้องถิ่นในยุค Thailand 4.0	\bar{x}	S.D	ระดับ
1. ด้านภาวะผู้นำ	4.44	.32	มาก
2. ด้านธรรมาภิบาล	4.73	.19	มากที่สุด
3. ด้านความทันสมัย	4.36	.42	มาก
รวม	4.53	.17	มากที่สุด

ด้านผู้นำ พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.44$, S.D. = .32) เมื่อพิจารณาโดยรายละเอียดคำถาม พบว่าผู้นำมีความสามารถในการประสานงานให้เกิดประโยชน์สูงสุดมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 4.80$, S.D. = .402) ขณะที่ผู้นำมีการวางแผนและบริหารงานตามบทบาทอย่างชัดเจนมีค่าเฉลี่ยน้อยสุด ($\bar{x} = 3.98$, S.D. = .635) ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านภาวะผู้นำ (n=100)

ประเด็นความคิดเห็นด้านภาวะผู้นำ	\bar{x}	S.D	ระดับ
1. มีการมอบหมายอำนาจในการตัดสินใจแก่บุคลากร เพื่อความคล่องตัว โดยมีการกำกับและตรวจสอบเพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพ	4.36	.595	มาก
2. มีการวางแผนและบริหารงานตามบทบาทอย่างชัดเจน	3.98	.635	มาก
3. มีความสามารถในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายตามนโยบาย	4.40	.512	มาก
4. มีความสามารถแก้ไขปัญหาอย่างทันถ่วงที	4.66	.476	มากที่สุด
5. มีความสามารถในการประสานงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด	4.80	.402	มากที่สุด
รวม	4.44	.32	มาก

ด้านธรรมาภิบาล พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.73$, S.D. = .19) เมื่อพิจารณาโดยรายละเอียดคำถาม พบว่าผู้นำมีกระบวนการทำงานที่เปิดเผยตรงไปตรงมา สามารถตรวจสอบได้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 4.88$, S.D. = .327) ขณะที่ผู้นำมีการติดตาม ประเมินผล และพัฒนา อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด ($\bar{x} = 4.32$, S.D. = .584) ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านธรรมาภิบาล (n=100)

ประเด็นความคิดเห็นด้านธรรมาภิบาล	\bar{x}	S.D	ระดับ
1. มีกระบวนการทำงานที่เปิดเผยตรงไปตรงมา สามารถตรวจสอบได้	4.88	.327	มากที่สุด
2. มีการติดตาม ประเมินผล และพัฒนา อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ	4.32	.584	มาก
3. บุคลากรสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างทั่วถึงและข้อมูลมีความถูกต้อง	4.79	.409	มากที่สุด
4. เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจและกระบวนการพัฒนาแผนงานต่างๆ	4.86	.349	มากที่สุด
5. มีการรับฟังข้อคิดเห็นจากกลุ่มบุคคลที่ได้รับประโยชน์และเสียประโยชน์หรือกลุ่มที่ได้รับผลกระทบโดยตรง	4.79	.409	มากที่สุด
รวม	4.73	.19	มากที่สุด

ด้านความทันสมัย พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.36$, S.D. = .42) เมื่อพิจารณาโดยรายละเอียดคำถาม พบว่าผู้นำมีนำข้อมูลและข่าวสารที่ทันสมัยล่าสุดมาใช้ประกอบการตัดสินใจมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 4.88$, S.D. = .327) ดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านความทันสมัย (n=100)

ประเด็นความคิดเห็นด้านความทันสมัย	\bar{x}	S.D	ระดับ
1. การไม่หยุดที่จะติดตามการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกองค์กรตลอดเวลาเพื่อแสวงหาโอกาสใหม่ ๆ	4.19	.734	มาก
2. นำข้อมูลและข่าวสารที่ทันสมัยล่าสุดมาใช้ประกอบการตัดสินใจ	4.53	.502	มากที่สุด

ประเด็นความคิดเห็นด้านความทันสมัย	\bar{x}	S.D	ระดับ
3. การเคลื่อนไหวและตัดสินใจที่รวดเร็ว โดยให้ความสำคัญกับความรวดเร็วมากกว่าความสมบูรณ์	4.36	.482	มาก
รวม	4.36	.42	มาก

สรุปและวิจารณ์ผล

ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญและอภิปรายผลการวิจัยเรื่องประสิทธิภาพพบปะทบทภาวะผู้นำท้องถิ่นในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

1. สภาพทั่วไปของของผู้นำท้องถิ่นในยุคไทยแลนด์ 4.0 อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์

ผลการสรุปสภาพของผู้ตอบแบบสอบถามทั่วไป พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 100 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 59 อายุที่พบมากที่สุดอยู่ในช่วงระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 60.00 มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นพบมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.00 มีอาชีพนักการเมืองท้องถิ่นมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 65.00 มีรายได้ในช่วง 10,001-15,000 บาท มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 64.00 และเป็นผู้นำท้องถิ่นเขตการปกครององค์การบริหารส่วนตำบลเขาค้อ ครอบคลุมพื้นที่ตำบลเขาค้อ ตำบลริมสีม่วง และตำบลสะเดาะพง มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 34.00 ทั้งนี้พื้นที่อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์นอกจากจะที่อยู่อาศัยของคนไทยพื้นราบก็ยังเป็นที่อยู่อาศัยและทำมาหากินของคนไทยเชื้อสายม้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งตำบลเข็กน้อย มีหมู่บ้านชาติพันธุ์ม้งถึง 9 หมู่บ้าน ดังนั้นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลตำบลส่วนใหญ่ที่มาจากหมู่บ้านชาติพันธุ์ม้งจึงเป็นเพศชาย เพราะจารีตและวัฒนธรรมของชาติพันธุ์ม้งให้ผู้ชายเป็นใหญ่ (เต็งเม็ง อย่างลือชัย, 2550, น. 48) อย่างไรก็ตามผู้นำท้องถิ่นที่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 41) เนื่องจากเป็นคนสมัยใหม่ มีความรู้ความสามารถ จึงได้รับการเลือกให้เป็นผู้นำชุมชนมากขึ้น เกี่ยวกับอายุที่ปรากฏช่วงระหว่าง 41-50 ปี มากที่สุด เพราะเป็นช่วงอายุที่เหมาะสมกับการทำหน้าที่ผู้นำท้องถิ่นและประชาชนก็พิจารณาว่ามีประสบการณ์พอสมควรในการทำหน้าที่รับผิดชอบต่อส่วนรวม ในส่วนของการศึกษาส่วนใหญ่เรียนจบมัธยมศึกษาตอนต้น เห็นได้จากช่วงอายุระหว่าง 41-50 ปี ซึ่งส่วนใหญ่คนในช่วงวัยนี้จะเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนในพื้นที่อำเภอเขาค้อ และได้ศึกษาต่อที่การศึกษานอกโรงเรียนเพื่อให้ได้ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อนึ่งก็เป็นนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่ต้องการอำนวยความสะดวกให้กับผู้นำท้องถิ่นมาเพิ่มเติมความรู้ รวมทั้งมีการเทียบโอนความรู้เป็นผลการเรียนให้กับผู้เรียนได้ ตามแนวทางของหลักสูตรการศึกษานอกระบบ พ.ศ. 2551 ส่วนอาชีพนักการเมืองท้องถิ่นที่ปรากฏมากที่สุดเพราะผู้ตอบแบบสอบถามต้องการชี้ให้เห็นว่าการได้เป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลตำบล หรือผู้ใหญ่บ้าน ถือได้ว่าเป็นเกียรติในการทำหน้าที่ให้กับชาวบ้านและประโยชน์สุขของชุมชน เป็นอาชีพหลักที่มีความแตกต่างชัดเจนจากเกษตรกร ธุรกิจส่วนตัวและลูกจ้าง ซึ่งถือว่าเป็นภาพลักษณ์ที่ดีได้รับการนับหน้าถือตาในพื้นที่เขตอำเภอเขาค้อ อย่างไรก็ตามตรีธัญญา โตตระกุล (2546, น. 2) นักวิจัยชาติพันธุ์ม้งกล่าวว่าการทำหน้าที่เป็นผู้นำท้องถิ่นเพื่อชนเผ่าหรือชาติพันธุ์ม้งนั้นเป็นมิติทางการเมืองของการเสนอภาพตัวแทนที่มีความเป็นพลวัต โดยเฉพาะทำหน้าที่ต่อรองและเคลื่อนไหวในประเด็นปัญหาที่มีผลกระทบต่อชีวิตชุมชนท้องถิ่น สำหรับพื้นที่เขตการปกครองที่พบมากที่สุดคือตำบลเขาค้อ เนื่องจากมีหมู่บ้านและประชากรมากที่สุดในบรรดา 4 องค์การบริหารส่วนตำบลและ 1 เทศบาลตำบล จำนวน 24 หมู่บ้านจากทั้งหมด 72 หมู่บ้าน เพราะครอบคลุมพื้นที่ตำบลเขาค้อ มี 13 หมู่บ้าน ตำบลริมสีม่วง มี 6 หมู่บ้าน และตำบลสะเดาะพง 5 หมู่บ้าน ขณะที่ผู้นำท้องถิ่นเขตการปกครององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแม่นา ปรากฏน้อยที่สุด เป็นพื้นที่กระจาย ระยะห่างไกลกันมาก กอปรกับตั้งอยู่ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง ในส่วนของรายได้ของผู้ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 10,001-15,000 บาท นั้นเป็นการเฉลี่ยรายได้ทั้งปีจากเงินเดือนสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลตำบล หรือผู้ใหญ่บ้าน กอปรกับรายได้จากภาคเกษตร ค่าขายและอื่นๆ มาเฉลี่ยเป็นรายเดือน

2. ประสิทธิภาพบทบาทภาวะผู้นำท้องถิ่นในยุค Thailand 4.0 อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์

โดยภาพรวมแล้วประสิทธิภาพบทบาทภาวะผู้นำท้องถิ่นในยุค Thailand 4.0 อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.53$, S.D. = .17) แสดงให้เห็นว่าผู้นำท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอเขาค้อ เป็นไปในทิศทางที่ดีและได้รับความเชื่อมั่นจากประชาชน สอดคล้องกับการศึกษาของชัยวัช เนียมศิริ (2561, น. 81-89) ที่พบว่าภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพในยุค Thailand 4.0 ในพื้นที่จังหวัดขอนแก่นโดยรวมอยู่ในระดับมาก (4.34) และวรินทร์พีย์ กำลังแพทย์ (2561, น. 213) ที่พบว่าความเป็นผู้นำท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพตามทฤษฎีของ บุคลากรผู้ปฏิบัติงานในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.10$) ในส่วนของการจำแนกเป็นรายด้านกลับพบว่า ด้านธรรมาภิบาลมีภาพรวมที่ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 4.73$, S.D. = .19) โดยการทำงานที่เปิดเผยตรงไปตรงมา สามารถตรวจสอบได้ (Transparency) และการเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจและกระบวนการพัฒนาแผนงานต่าง ๆ (Participation in decision-making) ข้อคำถามที่สะท้อนความเห็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านนี้ ซึ่งการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีหรือองค์การที่ดี (Good Governance) นั้นควรเน้นการมีส่วนร่วม (Participation) นิติธรรม (Rule of Law) ความโปร่งใส (Transparency) การตอบสนอง (Responsiveness) การมุ่งเน้นฉันทามติ (Consensus-Oriented) ความเสมอภาค (Equity) ประสิทธิภาพและประสิทธิภาพ (Effectiveness and Efficiency) ภาวะรับผิดชอบ (Accountability) และวิสัยทัศน์เชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Vision) ซึ่งสุเมธ แสงนิมนวล (2552, น. 28) กล่าวยืนยันว่าหลักธรรมาภิบาลทั้ง 9 ประการนี้ ผู้นำต้องพยายามดำเนินกิจการหรือบริหารจัดการให้เข้ากับหลักใดหลักหนึ่ง หรือหลายๆ หลัก รวมกัน แต่หลักที่ขาดไม่ได้ได้เลย คือการใช้หลักคุณธรรม ซึ่งเป็นหลักที่ครอบคลุมจุดมุ่งหมายของหลักธรรมาภิบาลทั้ง 9 ประการ ซึ่งหลักธรรมเพื่อตนควรใช้ “อิตถาติ อิตโตนานาโถ หลักธรรมเพื่อคนให้ใช้ “พรหมวิหาร 4” และธรรมเพื่องานให้ใช้ “อิทธิบาท 4” (ว.วชิรเมธี, 2549) ส่วนด้านผู้นำมีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับรองลงมา ($\bar{x} = 4.44$, S.D. = .32) พบว่าผู้นำท้องถิ่นในพื้นที่มีความสามารถในการประสานงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด (Coordination for public interest) และผู้นำมีศักยภาพหรือความสามารถแก้ไขปัญหาอย่างทันถ่วงที (Ability to solve urgent problems) กล่าวได้ว่าภาวะผู้นำหรือศิลปะในการทำให้ผู้อื่นทำในสิ่งที่ผู้นำต้องการให้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความเต็มใจของผู้ปฏิบัติ ทั้งต้องเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ กล้ารับผิดชอบกล้ารับชอบ ศรัทธาตัวเอง เพื่อนร่วมงาน และหน่วยงาน มีคุณค่าแห่งการคิด การพูด การตัดสินใจ และการกระทำ สุดท้ายคือต้องสามารถวางแผน มอบหมายงาน ควบคุมงาน ประสานงาน พัฒนาคณะและพัฒนางาน ทั้งหมดนี้บ่งบอกประสิทธิภาพบทบาทภาวะผู้นำท้องถิ่นในยุค Thailand 4.0 ได้อย่างชัดเจน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านความทันสมัย ($\bar{x} = 4.36$, S.D. = .42 ตามลำดับ) มีประเด็นที่สำคัญในด้านนี้คือผู้นำมีการนำข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัยล่าสุดมาใช้ประกอบการตัดสินใจ (Information for decision-making) สอดคล้องกับทวิสันต์ วิชัยวงษ์ และยุภาพร ยุภาศ (2562, น. 668-669) ที่กล่าวว่าภาวะผู้นำยุคใหม่ต้องทักษะสื่อสารในองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ ผสานกับการใช้ระบบข้อมูลสำคัญต่างๆ ทั้งจากภายในและภายนอกองค์กรเพื่อการบริหารและการตัดสินใจ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผู้นำท้องถิ่นในยุคไทยแลนด์ 4.0 จำเป็นที่จะต้องใช้ภาวะผู้นำในการบริหารให้เหมาะสมกับลักษณะขององค์กร และปัญหาที่เกิดขึ้นในเขตท้องถิ่น ยุคถัดไปหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (Good Governance) ในการสร้างค่านิยมให้กับผู้นำ ซึ่งควรดำเนินการพัฒนาศักยภาพผู้นำในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ให้เป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริต ให้เป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถนำเทคโนโลยี นวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้ในองค์กรและปฏิบัติให้เห็นเป็นรูปธรรม การพัฒนาให้เป็นผู้นำที่มีความสามารถในการกำหนดยุทธศาสตร์ สามารถดำเนินงาน ประสานงานตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมจนเป็นผลสำเร็จ รวมทั้งพัฒนาผู้บริหารให้เป็นผู้นำที่สามารถกำหนดแผนงานให้มีต้นทุนต่ำกว่าผลที่จะได้รับจากการใช้แผน โดยยึดหลักการประหยัด และก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด และการพัฒนาให้เป็นผู้นำที่รู้จักการกระจายอำนาจหน้าที่ให้บุคลากร รับผิดชอบและส่งเสริมสนับสนุนงานปฏิบัติงานได้เป็นผลสำเร็จ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ผู้วิจัยควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิภาพบทบาทภาวะผู้นำท้องถิ่นในยุคไทยแลนด์ 4.0 กับประสิทธิผลที่เกิดขึ้นจากการทำงานของผู้นำท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลตำบล ในพื้นที่อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์

2.2 ผู้วิจัยควรสร้างรูปแบบและยืนยันรูปแบบภาวะผู้นำท้องถิ่นท้องถิ่นในยุคไทยแลนด์ 4.0 ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามทฤษฎีของประชาชนในพื้นที่อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณเทศบาลตำบลแคมป์สน องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งสมอ องค์การบริหารส่วนตำบลเขาค้อ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแม่นา และองค์การบริหารส่วนตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ และสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ สำหรับทุนอุดหนุนการวิจัยประจำปี 2562

เอกสารอ้างอิง

- ชัยธวัช เนียมศิริ. (2561). *ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพในยุค Thailand 4.0 กรณีศึกษาจังหวัดขอนแก่น*. (วิทยานิพนธ์หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 60). วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ.
- ตรีญา โทตระกูล. (2546). *การเมืองของการเสนอภาพตัวแทนในการจัดการทรัพยากรสิ่งแวดล้อมของชุมชนม้ง: กรณีศึกษาบ้านแม่สาใหม่ อำเภอแม่อรม จังหวัดเชียงใหม่*. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, คณะสังคมศาสตร์, สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม.
- เต็งเม้ง อย่างลือชัย. (2550). *บทบาทหญิงชายในการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมของชนเผ่าม้งจากมุมมองของผู้ชายม้ง: กรณีศึกษาหมู่บ้านวังเหือ เมืองทูลคม แขวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว*. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, คณะสังคมศาสตร์, สาขาวิชาสตรีศึกษา.
- ทวีสันต์ วิชัยวงศ์ และยุภาพร ยุภาศ. (2562). *ภาวะผู้นำยุคใหม่และทักษะในการบริหารงานในองค์กร*. *วารสารแสงอีสาน*, 16(2), 667-680.
- นฤมล จิตรเอื้อ, เฉลิมชัย กิตติศักดิ์นาวิน และนลินณัฐ ดีสวัสดิ์. (2560). *บทบาทภาวะผู้นำในการพัฒนาองค์การสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้*. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 10(2), 1738-1754.
- พรชัย เจดามาน. (2561). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ศตวรรษที่ 21 : ไทยแลนด์ 4.0*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.emld-rmu.com/index.php/article1/9-articles/142-21-4-0>. (วันที่ค้นข้อมูล: 17 กรกฎาคม 2562).
- พระครูโกศลธรรมมานุสิฐ และเอกมงคล เพ็ชรวงษ์. (2562). *ภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ในยุคไทยแลนด์ 4.0*. *วารสารศิลปศาสตร์ราชชมงคลสุวรรณภูมิ*, 1(1), 77-88.
- พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2545. (2545, 2 ตุลาคม), *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 119 (ตอนที่ 99 ก), 1-13.
- พสุ เดชะรินทร์. (2560). *ผู้นำในยุค 4.0*. กรุงเทพฯ: [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/641042>. (วันที่ค้นข้อมูล: 17 กรกฎาคม 2562).
- พิชญ์ณัฐา พรรณศิลป์, สัญญา เคนาภูมิ และเสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร. (2558). *บทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในศตวรรษที่ 21*. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร.*, 3(2), 146-161.
- พิศุทธิ์ บัวเปรม. (2562). *ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานราชการของฝ่ายกองช่างในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์(รายงานผลการวิจัย)*. เพชรบูรณ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.

- มนูญ ทยานานุกัณฑ์. (2553). *การเปลี่ยนแปลงองค์กร*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: peoplevalue.co.th/346/. (วันที่ค้นข้อมูล: 17 กรกฎาคม 2562).
- มยุรี วรรณสกุลเจริญ และอุทัย เลหาวิเชียร. (2562). ภาวะผู้นำของนายกเทศมนตรีและประสิทธิผลของเทศบาลเมืองในประเทศไทย. *วารสารรัชต์ภาคย์*, 13(30), 57-70.
- ว.วชิรเมธี. (2549). *ธรรมะสบายใจ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อัมรินทร์.
- วรินทร์พิทย์ กำลังแพทญ์. (2561). การศึกษารูปแบบภาวะผู้นำท้องถิ่นที่มีประสิทธิผลตามธรรมชาติของบุคลากรที่ปฏิบัติงานในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา. *วารสารการบริหารปกครอง (Governance Journal)*, 7(1), 204-226.
- สัญญา เคนาภูมิ. (2557). รูปแบบการเขียนกรอบแนวคิดการวิจัยทางการบริหารจัดการ. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 8(3), 33-42.
- สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2549). *คุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://suthep.cru.ac.th/>. (วันที่ค้นข้อมูล: 17 กรกฎาคม 2562).
- สุพัตรา วัชรเกตุ. (2554). ผู้นำ: ในยุคการเปลี่ยนแปลง. *วารสารพยาบาลทหารบก*, 15(2), 44-49.
- สุภัทธรณีย์ ขุนสิงห์สกุล. (2562). *การจัดการจัดภาครัฐแนวใหม่เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์* (รายงานผลการวิจัย). เพชรบูรณ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- สุเมธ แสงนิมมวล. (2552). *ภาวะผู้นำกับธรรมาภิบาลในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: ส เจริญ การพิมพ์.
- อนูวัตติ คุณแก้ว. (2562). *สถิติเพื่อการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เอกมกมล เพ็ชรวงษ์, พระมหานพรัตน์ ชันติโสภโณ, พระครูโสภณวีรานุวัตร และพระครูสุวรรณจันทนิวิฐ. (2561). ภาวะผู้นำการจัดการเชิงพุทธที่มีต่อสังคมในยุคไทยแลนด์ 4.0. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 11(2), 926-937.
- Robbins, S.P. (1994). *Essentials of Organizational Behavior*. 4th ed.. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Stogdill, R.M. (1974). *Handbook of Leadership: A Survey of Theory and Research*. New York: The Free Press.
- Yukl, G.A. (1989). *Leadership in Organizations*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.